

Mit néz a vendég?

Szeged vonzása

Kölnben a dómot, Párizsban a tornyot mindenképp látni kell, csakúgy, mint itthon a Kisfaludy-házat, a Dobó védte várat, vagy a pusztai lyukas hidját. Szegeden vajon mit kell látni, illetve mi vonzza városunkba a turisták tizezreit? Tudom: máris sorolja az olvasó az itteni látványokat. Kíváncsiság készítetett sétára. Az érdekelt, hogy túl a prospektusokban kínált néznivalókon mi érdekli a látogatókat?

A Széchenyi téren fiatal-ember fotózta, Deák Ferenc szobrának talapzatát. Budapestről, a Deák térről jött Csikós János. Szimpatikus szenvedélyről beszélt: öt éve „gyűjtöm” az országot. Értse ezt úgy, hogy minden érdekességet aprólékosan lefényképezek, s az így összegyűjtött dokumentumokat majd szemléltető eszközként szeretném felhasználni. Földrajztanárnak készülök, és gondolom, a képeim hasznosak lesznek majd diákjaimnak. Nézzé ezt a csodálatos írást. Legszívesebben mindenki megta-

nítatnám. Ennek a szövegnek minden betűje igaz.

— *Mi kerül még lencsevégre Szegeden?*

— A régi ár vízmagasságára emlékeztető tábla. Úgy tudom, a Gál utca és a Szent Miklós utca sarkán van, aztán napsugaras házak, a várom, de inkább nézzé ezt a noteszt: egy szegedi barátom teleírta feladattal.

A Hungáriában reggelizés közben tolokodtam T. Ferenchez és feleségéhez.

— Bécsben élünk. Tíz éve minden nyáron itt töltünk egy hetet. Nyugodtan szép ez a város, ize van, kedvesek az emberek. Néhány arcot szinte ismerősként fedezek fel az utcán. Hogy mi érdekelt? Kultúra, művészet, természet. Pontosabban az egész Szeged. Nyugodtan mondhatom, ismerjük és nem is felszínesen. A könyvtárban régi Délmagyarokat olvastunk, tudunk Móráról, Balázsbérláról is. Ha még szabad írnia, említse meg, hogy hiányoljuk a Bertalan-émlékművet a túl-

oldalról. Jellegtelen volt ugyan, mégis sajnáljuk. Az is egy jelkép volt.

Ha azt halljuk, hogy Kuba, máris soroljuk: cukornád, Che Guevara, Hemingway, José Martí, Stevenson. De mit sorolnak a kubaik, amikor hazánkról hallanak? Kubai „IBUSZ”-csoport tolmácsa fordította a válaszokat:

— A mi José Martink az Önök Petőfije, Jókai neve is ismerősen cseng, ha már említett ökölvívót, akkor én is mondom egyet: Papp László. Egyébként könnyű helyzetben vagyunk, hiszen nagyszerű programot állítottak össze számunkra. Izlik a magyar étel. A rántott csirke, a kenyér és a sör szinte ugyanolyan, mint otthon.

Kubai vendégeket tavaly óta fogadnak rendszeresen a Hungária szállodában. Az elmúlt évben tíz csoport látogatott Szegedre, idén harmincat várnak. A magyaros vendégszeretet jó „valuta” a Karib-tengeri szigeten is.

Acs S. Sándor

„Egy hétig katona voltam”

Sikeres úttörő katonai tábor

Szombaton befejeződött az az egyhetes úttörő katonai tábor, amelyet a Magyar Úttörők Szövetsége és a Honvédelmi Minisztérium kezdeményezésére a néphadsereg egyik páncélos alakulatánál rendeztek július 30-tól. A tábor huszonöt résztvevőjét kétszázhetven jelentkező közül választották ki. A fiúk — hetedik osztályt végzett általános iskolások — szabályos behívóparancsot kaptak; a bevonulás és a körlet elfoglalása után el látták őket teljes nyári felszereléssel, sorkatonai gyakorlófegyverrel.

Az alakulatnál töltött egy hét leforgása alatt az úttörőszakasz izelítőt kapott a páncélosok mindennapi életéből. Alaki kiképzésben, szabályozási ismertetésben, politikai oktatásban részesült. A foglalkozások közt volt tereptan, felszereléssel menetet hajtottak végre a Börzsöny-hegységben, különböző pontok érintésével. Volt harcászati kiképzés: támadás, védelem, kézi fegyver használata rohamban, karhatalmi kiképzés, éjszakai riadó, „diverzások” elfogása. A testnevelési kiképzésben le kellett küzdeni az akadálypályá nehézségeit, begyakorolták, miként kell támadásban, önvédelemben dobásokat végrehajtani.

A kiképzés fénypontja a komplex harcászati bemutató volt, amikor a páncélos

alakulat egy egysége támadást, védelmet mutatott be a terepen. A páncélosok bemutatása után a gyerekek elfoglalhatták a harcokcsik vezető ülését, s maguk vezethették a harci járműveket.

A tábor katonai kiképzési programját általában a nap első felében hajtották végre, délután a fiúk üzemeket látogattak meg, klubfoglalkozásokon, filmvetítéseken vet-

tek részt; volt strandolás, táborúti szalonnasütéssel. Szombaton vetélkedőn adtak számot mindarról, amit egyhetes katonaiéletük során láttak, hallottak, tanultak, megismertek. A táborban parancsnokok az úttörőszakasz egyhetes teljesítményét értékelve, kiemelte, kivétel nélkül mindenkégyelmélettel, nagy odaadással, képességeinek legjavát nyújtva hajtották végre a feladatokat.

Nyári nagyüzem a konzerviparban

A konzervgyárakban a zöldborsó és a korai gyümölcsök szezonja lefutott, s hamarosan indul a paradicsom, a paprika, az alma feldolgozása. Augusztus elején a zöldbab és az uborka adja a legtöbb munkát.

Az időjárás nehéz helyzet elé állította az ipart. A hűvös tavasz miatt több növény fejlődése elhúzódott, majd egy időben, „robbanásszerűen” következett be az érés, s emiatt nagy mennyiségű termést kellett egyszerre fogadni. Így volt ez például a zöldborsónál, amelynek feldolgozására gyakran szűkösen biza-

nyul. Mégsem volt torlódás. A konzervgyárak között ugyanis sikeres együttműködés alakult ki: a többletet átirányították azokba a társüzemekbe, ahol éppen szabad kapacitás mutatkozott. A jó szervezés is hozzájárult ahhoz, hogy az eredetileg tervezett 85 ezer tonna zöldborsóval szemben százezer tonnát tartósítottak az üzemekben.

Versenyképesség

Napjaink gyakran használt fogalmak között vezető helyen áll a versenyképesség. Mondjuk, írjuk, a javítását sürgetjük. Tudjuk-e azonban mindig pontosan, mit is jelent a számunkra konkrétan ez a feladat, hogy milyen szintről, hova kell, s milyen módon eljutni, milyen minták segítségével?

Gyakran hajlamosak vagyunk általánosítani, vagy éppen leegyszerűsíteni, esetleg illúziókat táplálva gondolkodni a versenyképességről, s ritkán reálisnak, ahogyan az a honi ipar eddig elért technikai, szervezeti és képzettségi szintjén ésszerű.

Ne a japánokhoz

Tucat számra jelennek meg például a japán és az amerikai elektronikai ipar csodáit, a csúcstechnológiával rendelkező legelső félvezető iparának színvonalát, szervezettségét bemutató írások, s ezek mellett ugyancsak tucat számra látnak napvilágot a bírálókat a hazai ipar tehetetlenkedéséről az elektronikai ágazat fejlesztésében. E bírálókat rendre-másra megfélemlítik arról, hogy az amerikai és a japán gazdaság — enyhén szólva — nincs azonos súlycsoportban velünk. Mindkét országban nemcsak a magán-, hanem — és főleg — az állami tőke hatalmas összegei áramlanak az ágazatba, létrehozva — s ez rendkívül meghatározó — a félvezető ipar mellett ennek roppant fejlesztés-igényű infrastruktúráját: a vegyipart, amely nélkül nincs integrált áramkör-gyártás, a berendezésszerelés, a berendezések és műszerek szervizhálózatát, a kutató és gyártó szakemberek képzésének rendszerét.

Ugyanakkor — s ez az előző feltétellel egyenrangú fontos — nem kellett létrehozniuk az elektronikai termékek felhasználóinak, megrendelőinek piacát: az USA-ban főleg a hadsereget, a számítógépet, Japánban a híradástechnikát, az autógyártást. Az amerikai kormány szinte számolatlanul költi a millárdokat, évtizedek óta, a fegyverkezésre, s ezen keresztül lényegében az elektronikai ipar fejlesztésére. A japánok nem rendelkezvén az ütőképes hadsereg húzóhatalmával, a híradástechnika fejlesztésével és a termelés automatizálásával teremtették az elektronikai ágazat számára tekinthető megrendelői kört. Nem a játékgyártás és a háztartási számítógépek által lett naggyá az USA és Japán elektronikai ipara: hanem a mammutosorozatok gyártó fegyver-, illetve híradástechnikai eszközipar

elektronikai szükségleteinek talaján; a játékgyártás „melléktermék”.

Mit jelenthet akkor a számunkra, ezen a terepen, a versenyképesség? Semmiképp sem azt, hogy törjünk be az amerikaiak úpragramjába szupergyors integrált áramkörökkel; sem, hogy ütközzünk meg az elektronizálás japán távközlés és híradástechnika termékeivel; sőt: még a japán és amerikai tőke segítségével a tajvani és hongkongi játéziók alatt piacra dobott játékokkal sem.

A reális cél

A honi elektronikai ipar versenyképességének reális célja csak az lehet, hogy a hazai feldolgozó ipar berendezéseinek elektronizálását legyen képes termékeivel ellátni. Versenyképessége az importmegtakarítás lehetőségét teremt meg, illetve az embargó semlegesítését. A magyar elektronikai ipar reális célja tehát, hogy az Ikarus, a Medicoor, a SZIM, a BHG, a Hajógyár stb. gyártmányait tegye versenyképes a hazai integrált áramkörökkel, mikroprocesszorokkal. Ez a célja a hazai elektronikai fejlesztési programnak.

E programban azonban szoros kölcsönhatásnak kell érvényesülnie. Tudniillik a hazai elektronikai ágazat úgy lesz képes egyre jobban kibontakozni, amilyen ütemben a hazai feldolgozóipar és az egészségügy, a közlekedés, a távközlés stb. elektronizálása előrehalad. Tehát, ahogyan nő majd a hazai felhasználói igény, amelyet az integrált áramkör-gyártásnak ki kell szolgálnia. Egyik területen sem szabadhat sokkal előbbre a fejlődés, mint a másikon. (Bár jó lenne ha mindkettőn gyorsulna. S ha például a MÁV, a Posta és egy-egy nagy vállalat hajlandó lenne a műszaki fejlesztést az elektronikai ágazattal együtt tervezni, s esetleg anyagiakkal is beszélni az elektronikai ipar beruházásaiba.)

Az elektronizáció előrehaladásához a gyárakban, az egészségügyben, az oktatásban, a közlekedésben stb. meg kell jelennie az igénynek, az új konstrukcióknak, s meg kell izmosodnia annak a szakembergárdának, amely szemléletében, tudásában elősegítheti az elektronika alkalmazásának gyorsabb kibontakozását. Ez a társadalmi-gazdasági fejlődés keretében mehet végre, s nem egy-egy gyár eredményének tehetetlenkedésének függvényeként.

A fejlődés mai szintjén, az egyre kiterjedtebb társadalmi munkamegosztás keretében

között a vállalatok versenyképessége egyre kevésbé múlik csak az adott gyár munkáján, törekvésein. Gyárak, ágazatok láncolatának kell előrelépniük ahhoz, hogy a gazdaság, de akár egyetlen üzem versenyképessége tartósan feljebb kerülhessen egy osztállyal.

Raadásul nemcsak az olyan új ágazatokban, mint az elektronika, alakul ez így. A hagyományosabbakban is. Ahhoz például, hogy a hazai ipar képes legyen korszerű, billenő-nyíló ablakokat gyártani — amit szívesen vesznek itthon és külföldön is — korszerű kilincsekre és vasalótokra van szükség. Ennek gyártási tudományát meg lehet venni külföldön, vagy kifejleszthető itthon. Az Elzett-gyárban, ahol a közelmúltban például ezt a kérdést el kellett dönteni, a licenctelét választották.

Nem azért, mert lebecsülik a hazai mérnökök tudását, hanem mert a korszerű gyártmány előállításához korszerű berendezésekre és nyersanyagra is szükség van, s ezek gyártására itthon még senki nem vállalkozott. A licenccsel együtt viszont berendezéseket is kaphatott a gyár, s mód nyíltott a folyamatos anyagellátás megszervezésére. Raadásul mindezt termékekkel fizethetnek.

A hazai kohászat anyaga a szóbanforgó vasalatok gyártására csak a régi, lábbal, pedállal működtetett prés (stancoló) gépen használható. Itthon a szükséges anyagot csak szálban képesek gyártani és elég egyenetlenül. A korszerű automatákon viszont csak egyenes (revetlenített) felületű, tárcsába hajlított anyag dolgozható fel. Az anyaga egy másodperc alatt dob ki egy teljes ablakvasalatot, amely a léptető régi gépen félperccig készült. A korszerű anyagból, a korszerű gépen tehát 29-szer termelékenyebben állítható elő a termék és egyenesen jó minőségben.

Az egész gazdaság

Ehhez a versenyképes színvonalhoz tehát itthon még nincs gép, nincs anyag. Emiatt a versenyképes termékek előállításából származó bevétel többletet a licenc-átadójával és az anyagszállítóval meg kell osztani. A többlet egésze itthon maradhat, amint a munkamegosztásban összekapcsolt vállalatok és ágazatok együttes fejlesztésére lesznek képesek — vagy hajlandók. Ebben van a valóságos — nem a leegyszerűsített, vagy az illúziókort hordozó — feladata a versenyképesség javítása érdekében:

El kell érní, hogy mindenütt meglássák és belássák, hogy a versenyképesség megfelelő mértékben csak a gazdaság egészének fejlődése során léphet előre. Ezért mindenki külön-külön is érdekel az egésznek az előrelépésében, kialakításában. A kohászat, az alkatrészgyártó, a késztermék-előállító ne külön-külön akarjon boldogulni, exportnövelő babérokra szert tenni. Egy teljes termelési lánc versenyképességének összehangolt fejlesztése ígér igazán hasznot. Ennek érdekében ma már korlátlanul lehet önállóan kezdeményezve társulásokot szervezni, közös vállalatot alapítani, szerződéseket kötni, csak kezdjük el mindenütt kiaknázni a lehetőségeket.

G. F.

Hétfőn kezdődik a nyári vásár

A ruházati kereskedelem az idén is megrendezi a hagyományos nyári szezonvégi engedményes vásárt. Az akció országsszerte egységesen, augusztus 6-tól 18-ig tart. Az engedmény mértéke 20—40 százalék, de szinte mindenütt a 30 százalék az alsó határ.

A Centrum Áruházak az engedményt összesen 330 millió forint értékű áruból adják, ez 9 százalékkal több mint tavaly volt. Főként méteráruból és kötött termékekből kínálnak többet mint az elmúlt évben. Az igazán nyári holmik közül női és bakfis könnyű ruhákból, valamint férfi úszók- ból bőséges és választékos kínálat, női fürdőruhák-

ból azonban viszonylag kevés van.

Csongrád megyében 12 ÁFESZ-üzlet, valamint a DÉLTEX, a dél-magyarországi RÓVIKÓT, a Delta és Komplex kereskedelmi vállalat több mint 80 millió forint értékű terméket árusít olcsóbban a nyári vásár idején. A Komplex vállalatnál az idei vásár újdonsága, hogy a boltok, az áruházak mintegy 80 százalékában a vezetők — miután jövedelemérdekeltségű rendszerben dolgoznak — saját maguk határozták meg azoknak az áruknak a körét, amelyeket olcsóbban árusítanak.

A cipőkereskedelem is csatlakozott a nyári vásárhoz.

Kutya meleg van!:::

Elhunyt Závodi Imre

Závodi Imre, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, Fejér megye tanácsának elnöke augusztus 4-én, életének 57. évében hirtelen elhunyt. Temetéséről később intézkednek.